Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19004

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i (ÇGUÖ), çocuk ve ergenlerde a??r? gündüz uykusuzlu?unun s?kl???n? ve ?iddetini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu, Bekta? ve arkada?lar? taraf?ndan 2016 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türkiye popülasyonunda da geçerli oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r. Ölçek, özellikle uyku bozukluklar?, uyku hijyeni sorunlar? veya di?er t?bbi durumlar nedeniyle ortaya ç?kan gündüz yorgunlu?u belirtilerini nicel olarak belirlemek için hem klinik hem de ara?t?rma ortamlar?nda kullan?lmaktad?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in dilsel e?de?erli?ini sa?laman?n yan? s?ra, kültürel farkl?l?klar? da göz önünde bulundurarak Türk çocuk ve ergen popülasyonunda güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullan?labilece?ini kan?tlam??t?r. Bu adaptasyon, pediatrik hem?irelik ve psikoloji alanlar?nda uyku sa?l???n?n de?erlendirilmesi için önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Gündüz uykusuzlu?u, Pediatrik Uyku, Uyku Bozukluklar?, Çocuk sa?l???, Psikometrik özellikler, Adaptasyon, Uyku Hijyeni.

Yazarlar

Bekta?, M., Bekta?, ?., Ayar, D., Seleko?lu, Y., Ayar, U., Kudube?-Akdeniz, A., Altan-Sal, S., Armstrong, M.

Amaç

Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i'nin temel amac?, çocuk ve ergenlerde görülen a??r? gündüz uykusuzlu?u (GÜ) seviyesini objektif bir ?ekilde ölçmek ve de?erlendirmektir. GÜ, ö?renme, dikkat, duygusal düzenleme ve genel ya?am kalitesi üzerinde ciddi olumsuz etkiler yaratabilen önemli bir halk sa?l??? sorunudur. Bu ölçek, GÜ semptomlar?n?n ciddiyetini derecelendirerek klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara tan? ve müdahale planlamas?nda yard?mc? olmay? hedefler.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel adaptasyonunu gerçekle?tirerek, Türkiye'deki çocuk popülasyonunda güvenilir ve geçerli bir ölçme arac? sunmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, uyku bozukluklar?n?n erken te?hisi ve uygun tedavi yöntemlerinin belirlenmesi kolayla?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, ölçülmek istenen psikolojik yap? olarak **A??r? Gündüz Uykusuzlu?u** (Excessive Daytime Sleepiness - EDS) yap?s?n? temel al?r. Bu yap?, genellikle gece uykusunun yetersiz veya kalitesiz olmas? sonucu gün içinde uyan?k kalmakta zorlanma, dikkat da??n?kl???, yorgunluk ve uykuya e?ilim gösterme e?ilimi olarak tan?mlan?r.

ÇGUÖ, çocuklar?n günlük ya?am aktiviteleri s?ras?nda (örne?in, okulda, televizyon izlerken, araba yolculuklar?nda) uykululuk hislerini ve uykuya dalma e?ilimlerini sorgulayan maddelerden olu?ur. Bu maddeler, bireyin uyan?kl?k düzeyindeki dü?ü?ün ?iddetini ve s?kl???n? yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Bekta? et al., 2016), ölçe?in yap?sal ve kültürel geçerlik çal??malar? yap?lm??t?r. Yap? geçerli?inin incelenmesi için genellikle faktör analizi teknikleri kullan?l?r.

Orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün korunup korunmad???n? belirlemek amac?yla yap?lan analizler, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? tek faktörlü yap?y? (gündüz uykusuzlu?u) Türk örnekleminde de ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in Türkçe formunun geçerli bir ölçme arac? oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun güvenirlik analizlerinde, ölçe?in iç tutarl?l??? ve muhtemelen test-tekrar test güvenirli?i incelenmi?tir.

Uyarlama çal??mas?nda yüksek düzeyde iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) de?erlerinin elde edildi?i varsay?lmaktad?r. Bu, ölçekteki tüm maddelerin ayn? yap?y? (gündüz uykusuzlu?unu) tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir, böylece ölçe?in Türk popülasyonunda güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?i sonucuna var?lm??t?r.

Faktör Analizi

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amac?yla faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. Orijinal ölçek genellikle tek boyutlu bir yap?y? temsil etti?inden, uyarlama çal??mas?nda da Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak bu tek faktörlü yap?n?n Türk verileriyle uyumu test edilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Elde edilen sonuçlar, ölçe?in maddelerinin tek bir faktör alt?nda topland???n? ve bu faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Bu durum, Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i'nin yap?sal geçerlili?ini güçlendirerek, ölçülen yap?n?n kültürel olarak da tutarl? oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim veya Ebeveyn/Bak?c? bildirimi (Orijinal PDSS formu genellikle öz bildirime uygundur, ancak ya?a ba?l? olarak ebeveyn taraf?ndan da doldurulabilir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Versiyon), ?ngilizce (Orijinal Versiyon)

Popülasyon Grubu: Pediatrik ve Ergen Popülasyonu

Ya? Grubu: Genellikle 8-18 ya? aras? çocuklar ve ergenler (Orijinal PDSS'in hedef kitlesine dayanarak).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki çe?itli ilkokul, ortaokul ve lise ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Maddeler, genellikle 0'dan 3'e kadar veya 0'dan 4'e kadar de?i?en bir Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?larak yan?tlan?r (Kesin derecelendirme detaylar? kaynakta belirtilmemi?tir, ancak PDSS genellikle 4 puanl? ölçek kullan?r).

Anahtar Kelimeler

Uyku, Uyan?kl?k, Pediatri, Uyku Apnesi, Narkolepsi, Gündüz uykusuzlu?u, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Murat Bekta?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor/Kaynakta Belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: mbekta@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilen ilk yazar?n kurumsal adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe versiyonu, 2016 y?l?nda Bekta? ve arkada?lar? taraf?ndan yay?mlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Murat Bekta? ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal Ölçe?in geli?tirme y?l? ve telif haklar?, M. Armstrong ve meslekta?lar?na aittir. Türkçe uyarlaman?n akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için gerekli izinlerin al?nmas? önerilir.

Kaynaklar

Bekta?, M., Bekta?, ?., Ayar, D., Seleko?lu, Y., Ayar, U., Kudube?-Akdeniz, A., Altan-Sal, S., & Armstrong, M. (2016). Psychometric properties of Turkish version of Pediatric Daytime Sleepiness Scale. *Asian Nursing Research*, *10*, 62-67. doi: 10.1016/j.anr.2016.01.002

Ek olarak, ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir.

Orijinal PDF Belgesi: pediatric-daytime-sleepiness-scale-toad.pdf

Çocuklarda Gündüz Uykusuzlu?u Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Kullan?c?lar?n ölçe?in tam maddelerine eri?mek için sorumlu yazara ba?vurmas? veya yay?nlanm?? makaleyi incelemesi gerekmektedir.

Maddeler bu kaynak içerik parçac???nda bulunmamaktad?r. Tam ölçek maddeleri için lütfen Bekta? ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan yay?mlanan makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM